

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: **M. H.**
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra České republiky, Odbor azylové a migrační politiky**
poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 10. 2020, č. j. OAM-582/ZA-ZA11-ZA22-2020,

takto:

- I. Žaloba *se zamítá*.
- II. Žalobce *nemá právo* na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému *se nepřiznává* náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou. Ukrajina je totiž na seznamu bezpečných zemí původu. Žalobce s rozhodnutím žalovaného nesouhlasí. Domnívá se, že žalovaný jeho obavu z účasti ve válce neposoudil řádně. Krajský soud níže vysvětlí, proč tak žalobce namítá nedůvodně.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobce podal žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 7. 9. 2020. Jako důvod uvedl, že by na Ukrajině musel nastoupit na vojnu. Už dvakrát se mu povedlo utéct před odvodem. Poprvé dostal dopis z vojenské správy někdy na jaře v roce 2018. Tento dopis si nepřevzal a utekl do ČR, kde pobýval asi tři a půl měsíce. V prosinci se vrátil domů. Podruhé za ním vojáci přijeli někdy kolem 27. 12. 2019, ale žalobce utekl oknem přes zahradu. Pak se schovával u kamaráda v nedaleké vesnici. V lednu 2020 znovu odcestoval do ČR. V únoru se na jeden den vrátil na Ukrajinu. Poté zase odjel do ČR, kde pobýval až do podání žádosti. Žalobce uvedl, že vojáci odvedli na vojnu spoustu lidí z jeho vesnice. Má několik kamarádů, kteří ve válce umřeli. Žalobce do války jít nechce, protože nechce zabíjet lidi ani nechce sám umřít. Základní vojenskou službu neabsolvoval.
3. Žalovaný shromáždil v průběhu správního řízení informace o zemi původu, konkrétně materiál *Hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu* ze srpna 2020 a *Informaci OAMP – Situace na Ukrajině* z dubna 2020. Podle prvně uvedené zprávy na Ukrajině obecně nedochází k pronásledování ve smyslu čl. 9 směrnice č. 2011/95/EU, ani k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení, trestům či hrozbě z důvodu svévolného násilí, ač nelze vyloučit, že dochází k dílčím excesům. Od roku 2014 přijala Ukrajina řadu ústavních reforem a přistoupila k mezinárodněprávním závazkům, které zvyšují standard ochrany lidských práv a principů vlády práva. Ukrajina je členem OSN a přistoupila k základním lidskoprávním úmluvám. Ukrajinská vláda také spolupracovala s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky i s dalšími humanitárními organizacemi na poskytování ochrany a pomoci vnitřně přesídleným osobám, uprchlíkům a dalším skupinám. Podle Informace OAMP se bezpečnostní situace na Ukrajině po roce 2015 relativně uklidnila. K bezpečnostním incidentům dochází pouze v okolí linie dotyku. Zakarpatská oblast, odkud pochází žalobce, je pod kontrolou ukrajinské vlády. K bezpečnostním incidentům tam nyní nedochází.
4. Žalovaný dospěl k závěru, že v případě žalobce lze Ukrajinu považovat za bezpečnou zemi původu ve smyslu zákona o azylu. S odkazem na Informaci OAMP žalovaný konstatoval, že základní vojenská služba na Ukrajině je povinná pro muže mezi 18 a 27 lety života. Navíc podle rozhodnutí Rady národní bezpečnosti a obrany Ukrajiny ze srpna 2018 vojáci základní vojenské služby nesmí sloužit v oblasti bojů na východě země. To potvrdil i v únoru 2020 ukrajinský ministr obrany. Na Ukrajině také existuje možnost náhradní vojenské služby. Žalobce uvedl, že základní vojenskou službu doposud neabsolvoval a nepřevzal si povolávací rozkaz. Podle platné legislativy vyhýbání se převzetí povolávacího rozkazu není trestným činem. Žalobce neprokázal, že v jeho případě Ukrajinu nelze považovat za bezpečnou zemi původu.
5. Žalovaný proto shledal naplnění podmínek pro použití § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“). Rozhodnutím ze dne 29. 10. 2020, č. j. OAM-582/ZA-ZA11-ZA22-2020 („rozhodnutí žalovaného“) zamítl žádost žalobce jako zjevně nedůvodnou.

III. Žaloba

6. Žalobce namítá, že žalovaný jeho žádost posoudil nesprávně, protože splňuje podmínky pro mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu. Hrozí, že by musel narukovat do armády a bojovat v konfliktní zóně na Donbasu. Obává se o svůj život. Navíc je v rozporu s jeho náboženským vyznáním a svědomím zabíjet lidi.

7. Žalovaný své rozhodnutí dostatečně neindividualizoval. Při posuzování žalobcovy žádosti žalovaný vycházel z oficiálních zdrojů týkajících se fungování základní vojenské služby. Reálná situace na Ukrajině je však jiná. Ze zpráv o zemi původu plyne, že Ukrajina se stále potýká se zásadními problémy v otázkách bezpečnosti a přístupu k základním právům a svobodám. V roce 2019 požádalo v ČR 311 občanů Ukrajiny o mezinárodní ochranu. Není proto srozumitelné tvrzení žalovaného, že občané Ukrajiny svou zemi neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a zákona o azylu. Z dostupných zdrojů je patrné, že na Ukrajině stále dochází k závažnému porušování lidských práv. Žalobce konkrétně odkazuje na zprávu *USDOS – Country report on Human Rights Practices 2019 – Ukraine* a zprávu *Amnesty International: Human Rights in Eastern Europe and Central Asia - Review of 2019 – Ukraine*. Vyčítá žalovanému, že tyto informace při svém rozhodování nezohlednil.
8. Závěr žalovaného, že branci nebudou sloužit v oblastech bojů, neodpovídá realitě. Žalobce takto přišel už o šest svých přátel, kteří na Donbasu umřeli. Rovněž konstatování o existenci možnosti vykonat náhradní vojenskou službu není pravdivé. Žalobce již do armády povolali. Je proto jasné, že žádnou náhradní službu by vykonat nemohl. Zdravým občanům není náhradní vojenská služba dostupná. Osoby, které odmítají nastoupit z důvodů svědomí, trestají.
9. Žalobce odkazuje na judikaturu, podle které trestní stíhání pro nenastoupení vojenské služby v určitých případech může představovat pronásledování. Je tomu tak zejména, pokud je trest důsledkem toho, že branec se odmítne účastnit bojových operací odporujících mezinárodnímu právu, případně pokud je intenzita nebo způsob výkonu hrozícího trestu porušení lidských práv. Z Příručky UNHCR dále plyne, že i výhrada svědomí k nastoupení vojenské služby a povinnost účastnit se válečného konfliktu může být důvodem udělení mezinárodní ochrany. Vždy je nutné detailně zkoumat individuální situaci žadatele a jeho specifické důvody. Žalovaný však nic takového neprovedl. Dostatečně nezkoumal reálnou situaci branců v ukrajinské armádě, ani morální a náboženské důvody žalobce. Jeho rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné a nezákonné.

IV. Vyjádření žalovaného

10. Žalovaný považuje žalobní námitky za nedůvodné. Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Pokud se žalobce domnívá, že tam dochází k porušování lidských práv a nerespektování mezinárodních závazků, bylo na něm, aby to prokázal. Své důkazní břemeno ale neunesl. V rámci správního řízení se žalobce seznámil s podklady rozhodnutí, ale neměl k nim žádné námitky. Žalovaný znovu zopakoval relevantní informace o vojenské službě vyplývající ze zpráv obsažených ve správním spisu. Rozhodnutí žalovaného je přezkoumatelné a správné.

V. Posouzení věci krajským soudem

11. Žalobu podala oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), ve lhůtě podle § 32 odst. 1 zákona o azylu. Krajský soud ve věci rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení ústního jednání. Žalovaný s takovým postupem souhlasil a žalobce na výzvu soudu nevyjádřil svůj nesouhlas.
12. Žaloba není důvodná.
13. Podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního

občanství stát posledního trvalého bydliště, kde: (a) obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu; (b) který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a; (c) který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a (d) který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

14. Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který ČR považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. V souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li tu předpoklady pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany pro zjevnou nedůvodnost podle § 16 odst. 2, rovněž se *neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.*
15. Základem vnitrostátní úpravy konceptu bezpečných zemí původu je směrnice č. 2013/32/EU („procedurální směrnice“). Ta v čl. 37 odst. 1 umožňuje členským zemím přijmout právní předpisy, které v souladu s přílohou I umožňují označit na vnitrostátní úrovni bezpečné země původu. Třetí zemi, která je v souladu se směrnicí označena za bezpečnou zemi původu, pak v souladu s čl. 36 odst. 1 lze po individuálním posouzení žádosti považovat ve vztahu k určitému žadateli za bezpečnou, pokud žadatel nepředložil žádné závažné důvody pro to, aby tuto zemi nebylo možno v jeho konkrétní situaci považovat za bezpečnou a mohl tak být uznán za osobu požívající mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“).
16. Český právní řád upravuje seznam bezpečných zemí původu v § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců. V souladu s bodem 24 tohoto ustanovení *Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu Ukrajinu, s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů.* Zařazením Ukrajiny na tento seznam se vytváří domněnka, že Ukrajina (s příslušným teritoriálním omezením) splňuje výše uvedené podmínky pro označení země za bezpečnou podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, který je nutné vykládat v souladu s přílohou č. I procedurální směrnice.
17. Z uvedeného vyplývá, že pokud žadatel pochází z bezpečné země původu, předpokládá se, že jeho žádost o mezinárodní ochranu je nedůvodná, protože mu v zemi původu nehrozí pronásledování ani vážná újma. Tato domněnka je ovšem vyvratitelná. A každý žadatel má možnost prokázat, že v jeho konkrétním případě by se domněnka bezpečnosti uplatnit neměla. Žadatel tedy musí prokázat, že právě jemu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Obdobné podmínky se u standardních žádostí o mezinárodní ochranu nevyžadují, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.

18. Žalobce opírá svou azylovou žádost o obavu z povinnosti nastoupit do armády a aktivně se účastnit bojů na východě Ukrajiny. Tyto tvrzené důvody však nemohou vyvrátit domněnku, že Ukrajina je bezpečnou zemí původu. Obecně platí, že služba v armádě, ač nedobrovolná, není *bez dalšího* důvodem pro udělení azylu či doplňkové ochrany (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2015, č. j. 5 Azs 158/2015-24), a to ani v případě, pokud by výkon vojenské služby byl spojen s rizikem účasti při bojových akcích ve válečném konfliktu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, čj. 2 Azs 17/2012-44, bod 16).
19. Na druhou stranu má žalobce v obecné rovině pravdu, že výjimečně může být i obava z nastoupení vojenské služby azylově relevantní. I kvalifikační směrnice v čl. 9 odst. 2 písm. e) za pronásledování považuje trestní stíhání nebo trest za *odepření výkonu vojenské služby za konfliktu*, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2. Žalovaný však ve svém rozhodnutí řádně zdůvodnil a opřel o informace o zemi původu, proč pronásledování v této podobě žalobci nehrozí. Zprvce, žalobcův věk výrazně převyšuje horní věkovou hranici, při které mají občané povinnost vykonat základní vojenskou službu. Zadruhé, občané vykonávající základní vojenskou službu nepůsobí přímo v oblasti bojů. Zatřetí, trest za nenastoupení vojenské služby hrozí, až pokud si občan převezme povolávací rozkaz a následně na vojnu nastoupí. Samotné nepřevzetí povolávacího rozkazu trestné není.
20. Krajský soud dodává, že z Informace OAMP kromě uvedeného plyne, že žádná mobilizace na Ukrajině aktuálně neprobíhá. Je proto prakticky vyloučené, aby žalobci hrozilo, že bude muset bojovat na východě. Žalovaný proto nemusel u žalobce nijak blíže zkoumat případnou existenci výhrady svědomí nebo náboženského přesvědčení. To platí tím spíše, že ani sám žalobce žádnou z těchto výhrad svou obavu z války nezdůvodňoval. Hovořil pouze o tom, že nechce zabíjet lidi, ani sám umřít. Takový pocit z hrozící účasti ve válce má však téměř každý běžný člověk. U žalobce proto nelze hovořit o řádně vyjádřené výhradě svědomí. O svém náboženském přesvědčení žalobce v souvislosti s válkou vůbec nemluvil.
21. Žalobce se v žalobě snaží zpochybnit pravdivost informací o fungování vojenské služby na Ukrajině. Svá tvrzení však nijak nedokládá. Má-li za to, že informace, s nimiž operuje žalovaný, jsou nesprávné a neodráží skutečný stav věci, bylo na něm, aby žalovanému, případně krajskému soudu poskytl a doložil alternativní informace. To však neudělal. Ve své žalobě odkazuje pouze na zcela obecné informace o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině, které navíc pokrývají období roku 2018, takže je nelze považovat ani za aktuální.
22. Jak správně poukazuje žalovaný, důkazní břemeno v případě bezpečných zemí původu, leží ve větší míře na žadateli. Žalobce jej neunesl. Ze skutečností, které uváděl ve správním řízení, nelze dovozovat, že by Ukrajinu ve vztahu k němu nebylo možné považovat za bezpečnou zemi původu. Žalovaný zároveň dostatečně zjistil skutkový stav a své rozhodnutí náležitě zdůvodnil. Krajský soud se z toho důvodu ztotožňuje se závěrem žalovaného o zjevné nedůvodnosti žádosti žalobce o mezinárodní ochranu.

VI. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

23. Krajský soud pro nedůvodnost žalobních námitek žalobu zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). Neúspěšný žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému žádné náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly (§ 60 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 30. listopadu 2021

Martin Kopa, v. r.
samosoudce